

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
וזה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי ע"ה

דעהו

הע ארת
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון קסג - פרשת בשלח - שנת תשפ"ד

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

הכון לקראת אלקיד:

וויאזוי גרייט זיך
א חסיד'ישער בחור
צו א דאווענען

עמוד ה'

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא פרק נב
שיעור קא (פרשת במדבר תשס"ב)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

א. מקדשי בתוכם לעולם: דרגת קודש הקדשים המאחדת את העולמות

היכל קדשי קדשים שבכל עולם הוא בחי' שלוש ספירות הראשונות שבו | הספירות ההמה הם למעלה מדרגת העולמות - כטעם 'קודש' מלשון מופרש ומבדל | 'קודש' - כנגד מדת הכתר, 'קדשים' - כנגד חכמה ובינה | בכל עולם ועולם נמצאות שבע היכלות | ארבעה חלקי התפלה כנגד ארבעת העולמות | ה' שפתי תפתח' הוא כנגד היכל קדשי קדשים דבריאה | מאידך הוא חלק מתפלת שמו"ע שבבחי' עולם האצילות | הרי שהיכל ק"ק דבריאה מחובר לעולם האצילות | 'מיסמך גאולה לתפלה' בכח החיבור שבין העולמות

ב. עלי אהבה: התעלות כהן גדול למדרגת קודש הקדשים בכח תשובה מאהבה

בית המקדש שלמטה מכוון כנגד מקום המקדש שלמעלה | מקום קודש הקדשים הוא במדרגת עולם העליון | ממנו נברא העולם | כניסת כהן גדול ביוהכ"פ לשם - שנתעלה למעלה ממדרגת העולם הזה | בכוחה של תשובה לשבור ולדחות כל מחיצות שבעולם | עיקר התשובה היא תשובה מאהבה | ביום הכיפורים מתעלים כל פעולות התשובה להיחשב כתשובה מאהבה | ע"י גודל האהבה המתגלה ביוהכ"פ נשברות המחיצות המפסיקות בין עוה"ז לעולם העליון | על כל פשעים תכסה אהבה | לכן פסוק ה' שפתי תפתח' נאמר במזמור התשובה

ג. ראשית חכמה: עולם האצילות הוא למעלה מהשגה - בחי' עצם החכמה

עולם הבריאה הוא בבחי' לבושי המוחין של השי"ת | ארבעת העולמות אבי"ע הם כנגד ארבעת האותיות הוי"ה | עולם האצילות הוא כנגד אות י' - המורה לספירת החכמה | 'חכמה' - היינו ידיעת הדבר בעצמותו בלא שום הבנה | 'בינה' - העמקה והבנה בדבר המושכל | בזמן הזה אי אפשר להשיג שום דבר כי אם ע"י התלבשות החכמה במדות הבינה | עולם האצילות - שכנגד ספירת החכמה עצמה - הוא למעלה מהשגה | בכל חלק מהבריאה נכללים שאר חלקיה בפרטיות | נקודת החכמה שבנפש היא עצם מציאותה | מציאות האמיתית שבכל בריה היא חלק האצילות שבה - שכולה אלוקות | עצמות הנשמה דבוקה בעצמות אלוקות באופן שלמעלה מהשגה

א

מקדשי בתוכם לעולם: דרגת קודש הקדשים המאחדת את העולמות

שלש הראשונות 'חכמה בינה ודעת' - וכדרך שחשבן התניא כאן, והוא אכן דעת כמה מקובלים ראשונים - ע"פ שהוקבעו בספר היצירה, מכל מקום לדעת מקובלים אחרים מתחיל מנין הספירות מספירת הכתר, שגם היא נחשבת כחלק מהספירות, ולפי שיטתן נחשבו השלש הראשונות 'כתר חכמה ובינה'. וכבר ביארנו שלאמיתן של דברים אין ביניהם פלוגתא רחוקה, כי באמת ספירת הדעת שייכה למדת הכתר, והיא נמשכת ממנה, ושניהן מקושרין המה בקו האמצעי, [ואכה"מ להאריך בביאור עומק הדברים].

ולפי זה יתבאר שם 'קודש הקדשים' הרומז לשלוש ספירות ראשונות, כי 'קדשים' הוא כינוי לספירות חכמה ובינה, שהם 'תרון רעיון דלא מתפרשין', כלומר שהן מקושרות תמיד, ומתאחדים לאחדים [וכדיבורא להלן בעז"ה], ולפיכך נחשבות המה כמדרגה אחת - 'קדשים'. ואילו תיבת 'קודש' מרמז לספירת הכתר, העומדת באחדותה למעלה מספירות החכמה והבינה. ונמצא שגרמזו בשם 'קודש קדשים' דרגת השלוש

א

כתב התניא בפרק נב, וז"ל: וזהו היכל קדשי קדשים שבכל עולם ועולם, וכמ"ש בזהר ועין חיים שהשכינה היא מלכות דאצילות היא מתלבשת בהיכל קדשי קדשים דבריאה, שהיא חב"ד דבריאה וכו', ובהתלבשות מלכות דאצילות במלכות דבריאה, מתלבשת בהיכל קדשי קדשים דיצירה שהוא חב"ד דיצירה וכו', עכ"ל.

היכל קודש קדשים כנגד שלוש ספירות הראשונות

מבואר כאן בתניא שהיכל 'קודש הקדשים' שבכל עולם ועולם מארבעת העולמות, שבה מתלבשת המלכות של העולם שלמעלה ממנו, הם ספירות 'חכמה בינה ודעת' שבאותו עולם, כי הם המכונים בשם היכל קודש קדשים, ובאיו בחינה נחשבות המה כאילו הן עומדין במדרגה גבוהה למעלה מהעולם הנוכחי, ויש להם שייכות וקשר יתרה לעולם הקודם, ועל כן יורדת ומתלבשת בהן מדת המלכות של העולם הגבוה, ועל ידן נעשה החיבור והאחדות שבין כל העולמות.

פטרון הגליון - שבט

נתנדב לע"נ

הרה"ח ישראל אלימלך ב"ר מנחם ע"ה
נלב"ע י"ב שבט

ולע"נ האה"ח פיגא ב"ר יצחק יעקב הכהן ע"ה
נלב"ע י"ט שבט

שם 'קודש' הקדשים' הרומז לשלוש ספירות ראשונות, כי 'קדשים' הוא כינוי לספירות חכמה ובינה, שהם 'תרין רעין דלא מתפרשין', כלומר שהן מקושרות תמיד, ומתאחדים לאחדים (וכדיבואר להלן בעו"ה), ולפיכך נחשבות המה כמדרגה אחת - 'קדשים'. ואילו תיבת 'קודש' מרמז לספירת הכתר, העומדת באחדותה למעלה מספירות החכמה והבינה, ונמצא שנרמז בשם 'קודש קדשים' דרגת השלוש הראשונות ~

אע"פ שלכאורה וכאשר נכנס הכהן הגדול אל בית קדשי קדשים בכל יום הכיפורים להקטיר קטורת ולהזות שם מזם הפר והשעיר כדי לכפר על בני ישראל, הרי הוא נכנס לעולם נעלה ונשגב שלמעלה ממדרגת העולם הזה השפל, ולכן אין הוא מוגדר בגדרי והגבלות העולם הזה, וכנרמז בלשון המשנה (שם נג): 'נכנס במקום שנכנס ועמד במקום שעמד'

הראשונות, המתחלקות לשתי מדרגות; חכמה ובינה, ועל גבם מדת הכתר.

בכל עולם ועולם נמצאות שבע היכלות

והנה 'היכל קדשי קדשים' שהזכיר כאן התניא הוא ההיכל העליונה של שבעת ההיכלות הנמצאים בכל עולם ועולם - כדאיאת בספר הזוהר (ח"א מא: וא"ל, וראה עוד באריכות בפר' פקודי) ובכתבי האר"י, והם כנגד הספירות העליונות שבכל העולמות. [ונזכיר את שמם בקצרה ממוטה למעלה; היכל לבנת הספיר - כנגד מדת יסוד, היכל עצם השמים - כנגד מדת הוד, היכל נוגה - כנגד מדת נצח, היכל הזכות - כנגד מדת גבורה, היכל אהבה - כנגד מדת חסד, היכל הריצון - כנגד מדת תפארת, היכל קודש הקדשים - כולל כתר חכמה בינה ודעת כנ"ל]. והנה היכל קדשי קדשים היא העליונה מכולן, והיא משתייך ביותר לעולם הגבוה שלפני עולם ההוא, ועל כן מתלבשת בה מדת המלכות שלמעלה הנעשית בחי' הכתר שלמטה.

ארבעה חלקי התפלה כנגד ארבעת העולמות

והנה בכל יום ויום בשעת תפילת שחרית, המתחלקת לארבעה חלקים [קרבות, פסוקי דמורה, ברכת יוצר, ותפלת העמידה], שהם כנגד ארבעת

העולמות 'אצילות בריאה יצירה ועשיה' כנודע מהאריז"ל, וזכים אז לעבור דרך שבעת היכלות האלו הנמצאות בכל עולם ועולם מאלו הארבעה, ונכנסים בחדר לפנים מחדר דרך כל העולמות, עד שמגיעים לדרגת עולם האצילות בעת תפלת שמונה עשרה. והנה גם בכאן אנו רואים ענין זה - שהיכל קדשי קדשים שבכל עולם ועולם שייך באמת לעולם הקודם העליון לעולם זה, וכדיבואר.

'ה' שפתי תפתח' הוא היכל קדשי קדשים דבריאה

כי הנה האריז"ל (שעה"כ ענין כוננת יוצר) סידר את סדר שבעת ההיכלות שבברכת יוצר - שהיא כנגד עולם הבריאה, וכתב שם שבאמירת פסוק 'ה' שפתי תפתח' לפני שמו"ע או נכנסים להיכל קדשי קדשים שבעולם הבריאה.

קשה שהרי הוא חלק מתפלת שמו"ע - שכנגד עולם האצילות

אמנם לכאורה הדבר טעון הבנה, שהרי פסוק זה נחשב כחלק מתפלת העמידה, וכדאיאת בגמ' (ברכות ד:): שלפיכך אינו נחשב כהפסק בין גאולה לתפילה ד'כיון דתקינן רבנן למימר ה' שפתי תפתח, כתפלה אריכתא דימא', הרי פסוק זה שייך לתפלת שמו"ע,

ב.

עלי אהבה: התעלות כהן גדול למדרגת קודש הקדשים בכח תשובה מאהבה

כי הוא אכן מהות של עולם העליון שלמעלה מגבולי העולם התחתון. (ונתבאר בארוכה בענייני יום הכיפורים ואכ"מ). והנה משם דייקא - מעולמות העליונים כאלו ששם לא מגיעים החטאים - ממשיך הכהן גדול סליחה וכפרה לכפר על עוונות בית ישראל שבמשך השנה.

גדולה תשובה שדוחה את כל מחיצות שבעולם

ואכן זוהי אחת ממעלותיה וסגולותיה של מצות התשובה, שבכוחה לשבור מחיצות הברזל המפסיקות בין ישראל לאביהם שבשמים, וביכולתה לשנות את ההגבלות והחוקות שהוקבעו בעולם, עד כדי שהיא מהפכת גם את העוונות שיתווה לזכויות (שם פו:). והכי נמי בעניינינו, שעל אף שחלק הקב"ה גבולות בעולם, ובדרך כלל ע"פ סדר הרגיל אין יכולין להיכנס לפנים מן הגבול, ואשר לכן אסור לבוא בכל עת אל הקודש למבית לפרוכת, כיון שמקום ההוא הוא למעלה ממדרגת העולם הזה, מכל מקום גדולה תשובה המשברת ומבטלת את כל המחיצות וההגבלות שרק ישנם, ועל ידה מתאפשר לכהן הגדול להתעלות למעלה מחוקי העולם התחתון ולהיכנס לבית קודש הקדשים שהוא בבחי' העולם העליון, ולהמשיך משם מחילה וסליחה לכל חטאותיהם ופשעיהם של העם ישראל.

עיקר התשובה הוא 'מאהבה' - והיא מתגלה ביום הכיפורים

וביותר הוא ע"י תשובה מאהבה, וכנודע שתכלית התשובה הוא לבוא לידי מדרגת 'תשובה מאהבה', והיא נחשבת כעיקר התשובה [וכמו שנתבאר במקו"א] כי עיקר מצות התשובה איננה אלא בתשובה מאהבה, וכל מה שהני תשובה בלא זה הוא רק כיון שסוף כל סוף כל דרכי התשובה מובילות לבוא לבסוף לידי תשובה מאהבה, והדברים ארוכים ואכ"מ]. ונודע מה דאיאת בספרים הק' (והוא ע"פ דברי זוהר"ק (ח"א ק): בביאור השם 'יום הכיפורים' ד'תרין משמע') שביוה"כ מתגלה דרגת תשובה מאהבה, וכל המדרגות שבהם שבים בני ישראל מעוונותיהם מתעלים ביום הזה ומגיעים לידי

וכיון שכן, לפי הסדר של העולמות שבשעת התפילה הרי שבאמרנו ה' שפתי תפתח - שהוא חלק מתפלת עמידה - כבר עומדים בדרגת עולם האצילות, וא"כ אין כתב האריז"ל שבשעת אמירת פסוק זה עדיין אנו נמצאים בהיכל קדשי קדשים של עולם הבריאה.

היכל ק"ק נחשב כחלק מהעולם שלמעלה ממנו

אלא הן הן הדברים המבואר כאן בתניא, שאכן היכל קדשי קדשים שבכל עולם ועולם, הגם שנמצאת בעולם התחתון, מכל מקום שייכה באמת לעולם הגבוה ממנו, והיא הארת העולם העליון היורדת להאיר בתוך העולם התחתון, ומקשרת ומאחדת את שני העולמות להיות כאחדים.

'מיסמך גאולה לתפלה' ע"י החיבור שבין העולמות

והכי נמי בדין, פסוק 'ה' שפתי תפתח' הוא אכן חלק מתפלת שמו"ע, אך הוא ג"כ בחי' היכל קדשי קדשים שבעולם הבריאה, כי בהיכל זה מתלבשת ההארה שבעולם האצילות כדי להאיר את עולם הבריאה, וע"י מתאחדים המה לאחדים ממש - 'מיסמך גאולה לתפלה' ע"י תפלה אריכתא זו.

תשובה מאהבה. הרי שביום הכיפורים מאיר ביותר אור תשובה מאהבה.

אהבה מקלקלת את השורה

והנה בענין האהבה הרי נודע הכלל ש'אהבה מקלקלת את השורה' (רש"י בראשית כב, ג בשם בר"ר שם), והיינו שכל הגבלות וחוקים טבעיים שישנם בעולם אינם עומדים נגד האהבה הגדולה מאחד לשני, ואין שום דבר מונע ומפסיק בפני איש מלעשות הכול, אף דברים כאלו שהם כנגד השכל והדעת, כאשר יתלבה לבו ברשפי אש האהבה כלפי חבירו.

ע"י גודל האהבה המתגלה ביוה"כ נשברות כל המחיצות

והנה כיון שביום הנורא הזה נולד אהבה עזה מהעם ישראל אל אביהם שבשמים בעשותם תשובה נכונה ובהתקרבם אליו בכל לב ונפש, הכי נמי מתעורר למעלה לעומתן כמים פנים לפנים - אהבה עמוקה ונוראה באין גבול ותכלית, עד שכל מחיצות הברזל נופלים ונמסים כהמס דונג מפני אש מפני גודל האהבה שישנה להש"ת אל עמו החביב אליו מכל חמדה וסגולה, ובפני אהבה גדולה כזו אין שום מפסיק ומבדיל עומד כנגדה, עד שהותר לכהן הגדול לבוא אל הקודש פנימה במקום שלא עמד שם איש, שהוא ממש בבחי' העולם העליון כנ"ל, וע"י לכפר על בני ישראל מפשעיהם לכל חטאותם, ע"ד 'על כל פשעים תכסה אהבה' (משלי י, יב).

בסוק 'ה' שפתי תפתח' - הרומז לחיבור העולמות - נאמר במזמור התשובה

והנה אמרנו לעיל שהפסוק 'אדני- שפתי תפתח' וגו' שאומרים קודם שמונה עשרה הוא בבחי' היכל קדשי קדשים דבריאה כדברי האריז"ל, אך באמת הוא חלק מתפלת העמידה - שהיא בבחינת עולם האצילות, אלא שבכאן נרמז ענין ההתאחדות של שני עולמות אלו, בבחי' מלכות דאצילות היורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דבריאה.

ולפי דברינו כאן יש לרמז בזה, כי הנה הכתוב הזה

נאמר במזמור נא בתהלים (פסוק יז), שהוא המזמור המדבר בענין התשובה, שאמרו דוד המלך ע"ה אחר שנכשל במעשה דבת שבע, וכמבואר בריש המזמור - למנצח מזמור לדוד, בבוא אליו נתן הנביא כאשר

בא אל בת שבע וגו', הנה במזמור הזה דייקא נאמר הפסוק 'ה' שפתי תפתח' - שהוא המחבר והמאחד את העולמות בתפלת שמו"ע, והשובר את הפרסא המפסקת בין עולם האצילות לבריאה, ודבר זה לרמז

ג.

ראשית חכמה: עולם האצילות הוא למעלה מהשגה - בחי' עצם החכמה

הנה בהמשך דבריו בפרק זה כתב התניא, וז"ל: ובהתלבשותו במלכות דבריא נבראו הנשמות והמלאכים שבבריאה, וגם משם נמשך התלמוד שלפנינו, וכמו שכתבנו לעיל (פרק ל"ט) בשם התיקונים שבעולם הבריאה מאירות ומשפיעות שם חכמתו ובינתו ודעתו של א"ס ב"ה וכו', ולכן נמשך משם התלמוד שהוא גם כן בחי' הבר'ד, שהתלמוד הוא טעמי ההלכות על בריין, והטעמים הם בחי' הבר'ד וכו', עכ"ל.

עולם הבריאה הוא לעומת לבושי המוחין והמחשבה של האין סוף

הנה מבואר בדבריו שעולם הבריאה שייך לדרגת המוחין של האין סוף ב"ה, וכלומר ששם מתלבשת האין סוף בבחי' חכמה בינה ודעת, שהם לבושי המחשבה של הבורא ב"ה.

קשה שהרי גם אצילות הוא כנגד ספירת החכמה שהוא לבוש המחשבה

אמנם באמת יש לעיין בזה, ולכאורה הדבר טעון יתר ביאור. שהרי נודע לנו הכלל שארבעת העולמות אבי"ע הינם מכוונים כנגד ארבע האותיות של השם הו"ה הק'; עולם האצילות - הוא כנגד האות ה' שבשם הו"ה, עולם הבריאה - לעומת הו"ה עילאה, עולם היצירה - כנגד הו"ה, ועולם העשייה - כבחון ה' תתאה. וגם זה נודע שהי' של שם הו"ה מכוון לספירת החכמה, ה' עילאה - בחי' בינה, האות ו' - דרגת ה' קצוות (-הג'ת נה"י), וה' תתאה - מדת המלכות, ונמצא לפי זה שעולם האצילות הוא כנגד ספירת החכמה, ועולם הבריאה מכוון לעומת מדת הבינה, הרי שגם עולם האצילות שייך ללבושי המחשבה - דרגת המוחין - של האין סוף ב"ה, שהרי גם ספירת החכמה היא ענין של מוחין ומחשבה, וא"כ מדוע אין אנו מכנים רק את עולם הבריאה - שלעומת הבינה - כלבוש המחשבה של השי"ת, ולא את עולם האצילות שהוא בבחי' חכמתו יתברך כביכול.

'חכמה' היינו השגת הדבר עצמו - בלא שום הבנה

אך ההסבר בזה יובן ע"פ מה שכבר קדם מאמרנו בביאור ההבדל שבין מדת החכמה לבינה (ראה תניא לעיל פרק יח), והוא, כי 'חכמה' פירושו, ההשגה וההתפסה באיזה מציאות, וחפץ גם בלא שום הבנה והסבר, רק עצם הכח להתפיס מהות הדבר בעצמו ושל איזה דבר השכלה וכדומה. וזה נרמז בתיבת חכמה - 'חכמה', היינו הכח לידע 'מה' הוא דבר זה, וגם בלא הרחבה והעמקה בהבנת הענין. ולכן הוא אכן מרומז כנגד האות ה' שבשם הו"ה, כי אכן מהות החכמה איננה אלא השגה דקה בלא שום התרחבות והתפשטות.

'בינה' - הבנה והעמקה בדבר המושכל ע"י החכמה

שונה מזה היא מדת הבינה, שעיקרה היא אכן ההבנה וההסבר של כל דבר מציאות, בדרך מבין דבר מתוך דבר, והיינו שיש לו לאדם השגה יתרה והתפשטות רחבה ממה שהכיר והשיג במוח החכמה, כי מצד החכמה אין לו אלא ידיעת מהות הדבר, ואילו מצד הבינה הרי הוא גם מבין אותו וביכולתו

בא, שזוהי סגולת מצות התשובה שבכוחה לשבר כל המחיצות וההבדלות והיריחוקים שישנם בין האדם לבין בוראו ית', שכולם בטלים ומבוטלים נגד התשובה שעולה ומגעת עד כסא הכבוד (זימא פו).

נקודות:

הנה במזמור הזה דייקא נאמר הפסוק 'ה' שפתי תפתח' - שהוא המחבר והמאחד את העולמות בתפלת שמו"ע, והשובר את הפרסא המפסקת בין עולם האצילות לבריאה, ודבר זה לרמז בא, שזוהי סגולת מצות התשובה שבכוחה לשבר כל המחיצות וההבדלות והיריחוקים שישנם בין האדם לבין בוראו ית'

גבוהה ממדת הבינה, ואע"פ שאכן אין אנו משיגים את זאת, ואין ביכולתנו להבין ולהשכיל איך הנשמה משגת את השי"ת בכח שלמעלה מהבנה והסבר, מכל מקום כן היא האמת, שיש לכל נשמה דרגה עליונה שבה היא מקושרת עם בוראה בכח התדבקות שלמעלה מעלה מהשגת האנושי, והיא מצד נקו' החכמה העליונה הנמצאת בכל נשמת ישראל.

נקודת החכמה שבנשמה היא עצם מציאותה

ולאמיתו של דבר, נקודת החכמה שבנפש האלוקית היא היא עצם מציאות הנשמה, וכמבואר בתניא לעיל (שם), שהחלק אלוק ממעל שיש בכל נפש ישראל היא נקו' החכמה שבו. והדבר יבואר היטב ע"פ דבריו כאן.

מציאות האמיתית שבכל בריה היא דרגת האצילות שבה

כי הרי נתבאר שנקודת החכמה שבנשמה היא דרגת האצילות הנכללת בה. והנה חלק האצילות הנמצא בכל בריה שבעולם הוא אמיתת מציאותו באמת. והטעם, שהרי כבר אמרנו פעמים רבות שהמציאות האמיתית שישנו בעולם אינו אלא הקב"ה בעצמו, כי הוא בלבד הוא מצי' באמת, ואילו כל שאר הנמצאים לא נמצאו אלא מכח מציאותו, וכמבואר ברמב"ם בריש הל' יסודי התורה.

והנה נודע שמהות עולם האצילות היינו שכל הנמצא בתוכו, האורות והכלים, כולם הם בבחינת 'אלוקות', שכולם מתאחדים לגמרי עם המאציל העליון שהאציל אותם, ואינם נפרדים ממנו כלל, וכדברי הוזה"ק 'איהו וחייהו חד בהון, איהו וגרמוהו חד בהון', והיינו שהעולם ההוא הוא כולו אלוקות, בלא שום מציאות של פירוד מהשי"ת ח"ו. ונמצא שחלק האצילות שבכל נברא שבעולם הוא דרגת האלוקות שבו. ומאחר שרק השי"ת בלבד הוא מציאות אמיתית, ובלעדו אין שום ישות ומהות אמיתי בעולם, נמצא שאמיתת מהות של כל בריה אינו אלא חלק האלוקות שבתוכו - שהוא חלק האצילות שבו. [אלא שמלבד חלק זה הרי יש בו עוד חלקים נוספים המסתירים על אמיתת מציאותו המקיים אותו כסדר מאין ליש, וממילא אין ניכר בו האלוקות, והבן].

עצמות הנשמה דבוקה בעצמות אלוקות באופן שלמעלה מהשגה

אך הנשמה שהיא חלק אלוק ממעל ואיננה מסתירה כלל על האלוקות שבה, הנה עיקר מהותה ומציאותה שבגלוי היא ג"כ נקודת החכמה שבה, שהיא חלק האצילות, בחי' אלוקות ממש. והנה מצד דרגה זו של החכמה בעצמה שהיא למעלה מהשגה והבנה הטבעית, ביכולתה להשיג את אלוקות בשלימות, בדרך ההשגה של עולם האצילות, שהוא כנגד ספירת החכמה בלא התלבשות הבינה, כי 'מצא מין את מינו', והיינו שעצמות הנשמה מוצאה את עצמות האלוקות שלמעלה מכח ההדבר וההשגה, והיא מתדבקת עמה באחדות ממש.

להסביר ולהרחיב אותו וכו'. וזה כדרך אות ה' - שיש לו התפשטות לכל הצדדים, כמו מהות הבינה המרחיב את הדבר המושכל בכח החכמה.

לעת עתה אין לנו השגה במוח החכמה בלבד

אמנם הגם שבאמת מוח החכמה הוא מציאות בפני עצמו כאמור, מכל מקום אנו אין לנו השגה במהות החכמה בעצמו, כי אי אפשר לנו להשיג ולידע שום מציאות כי אם ע"י שיתוף מדת הבינה, והיינו שכל דבר שאנו משיגים במוח החכמה הרי זה בא ביחד עם איזו דרגה של הסבר ג"כ, ואילו להכיר ולהשיג איזה דבר בלי שום הבנה של מדת הבינה - לא שייך לנו, כי כל דבר וחפץ הנודע לנו בכח החכמה הרי הוא מתלבשת מיד בספירת הבינה, ואילו מוח החכמה בעצמו הוא - לעת עתה - למעלה מהשגה לגמרי. ולכן נקראין שתי הספירות האלו 'תרין רעין דלא מתפרשין', כי אכן כעת אין ביניהן פירוד כלל, כי כל אחת מהן משתתפת והולכת תמיד עם השניה.

לכן לא מכוונה עולם האצילות בשם לבוש המחשבה - כיון שהוא למעלה מהשגה

והנה בזה יתיישב מה שהקשינו לעיל למה אין אנו מכנים את עולם האצילות בשם העולם של המוחין ולבוש המחשבה של כביכול ב"ה, וע"פ הדברים האלו יובן הדבר היטב. כי אכן מהות המוח של עולם האצילות, שהוא כנגד דרגת החכמה עצמה, הוא למעלה מהשגתנו, והיינו שאין ביכולתנו לתפוס ולהשיג את האלוקות המתלבשת בעולם זה, שהרי החכמה עצמה בלא התלבשות במדת הבינה הוא למעלה מכח ההשגה כאמור, ורק בעולם הבריאה - ששם מתלבשת האור אין סוף במדת הבינה, הנה בשם שייך לנו להשיג קצת ולדבק בו ע"י לבושי המחשבה של חכמתו ובינתו ודעתו של הקב"ה המתלבש בתורה ובטעמי ההלכות וכמו שכתב התניא, ואילו במדת החכמה בעצמותו בלא לבוש הבינה אין לנו לעת עתה שום תפיסה והשגה. ולכן דוקא עולם הבריאה שכנגד ספירת הבינה מכוונה בשם עולם של המוחין והמחשבה.

בכל חלק מהבריאה נכללים שאר חלקיה בפרטיות

והנה נתבאר בגליון הקודם כי כל חלקי הבריאה כלולים זה בזה, וכל חלק ממנה כולל את כל שאר החלקים, וכגון שגם בעולם העשייה נמצאו בחי' שאר העולמות אצילות בריאה ויצירה, וכמו אצילות שבעשייה ובריאה שבעשייה וכו', עד שאין לך שום פרט קטן שבבריאה שאין בה בפרטיות כל דרגת העולמות וכדומה.

התדבקות הנשמה בבוראה למעלה מהשגה מצד בחי' האצילות שבה

והנה גם בנשמת האדם כלולות כל מדרגות ארבעת העולמות, והיינו לומר שיש בה בחי' אצילות בריאה וכו'. ולפי האמור שעולם האצילות הוא כנגד ספירת החכמה, נמצא שדרגת האצילות שבנשמה היא נקודת ה'חכמה' שבנפש האלוקות, והיא מה שהנשמה מתדבקת בהקב"ה באופן שלמעלה מהשגה, שהרי נקודה זו היא

א.

בקריעת ים סוף היתה הארה משער הנ' דקדושה

ויהי בשלה פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כו', ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף והמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים (ג, יז-יח).

מבואר בספרים הק' כי יש המשיים שערים בקדושה, ובדרך זה לעומת זה עומדים לנגדם המשיים שערי טומאה. וכאשר היו בני ישראל במצרים כבר הגיעו להיות משוקעים במ'ש שערי טומאה, ולכן איתא בהגדה של פסח 'ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו מושועבים היינו לפרעה במצרים'. כי אילו היו נשארים עוד מעט תחת יד מצרים, היו נכנסים ח"ו לשער הנ' משערי טומאה, ואז לא היו יכולים לצאת משם לעולם. וזה נרמז בשם 'מצרים', שהוא נוט' 'מצר ים' שהיתה העלמה ומיצר על קדושת שער הנ' שבג' ים'.

ונמצא כי יציאת מצרים היא הצלה ממ"ט שערי הטומאה שהיו משוקעים בהם, והתחלת הכניסה להמשיים שערי הקדושה. וזה נרמז במאמר הכתוב 'המשיים עלו בני ישראל מארץ מצרים', והיינו שעלו ממוטמאות ארץ מצרים לבחי' 'המשיים' שערי הקדושה. וזה נרמז במסע הראשון של יציאת מצרים, שהיתה יציאתם מרעמסס לסוכות (יב, יג), אשר רעמסס עצמו כבר נחשב למסע הראשון מן המ"ב מסעות בדרך העליה ממצרים. והנה ההבדל בגי' בין 'מצרים' (שמ"ט) ל'רעמסס' (ת"ח) הוא ג', לרמז על כך שעלו בבחי' המשיים שערי הקדושה. ולכן היו המשיים ימים מוא תחלת יציאת מצרים עד להשלמתה בעת מעמד הר סיני, כי בכל יום עלו ובאו בשער אחד משערי הקדושה, עד שהגיעו לשער המשיים ביום מתן תורה.

ושערי הקדושה עצמם מתחלקים בשני בחינות, אשר מ"ש השערים הראשונים הם בחי' אחת, ושער הנ' היא בחינה אחרת נעלית מהם לגמרי. כי מ"ט הוא שלימות של מספר ז', היינו ז' פעמים ז', והוא בחי' תכלית המדרגות של העולם הזה שנברא בשבעת ימי בראשית. ואילו שער הנ' היא בחי' הנעלית מן ה' פעמים ז', והיא בחי' העולם הבא המכונה העולם 'השמיני'.

ידוע מדברי הספק"ק כי שבעי של פסח שבו היתה קריעת ים סוף, נחשבת באיזו בחי' כמו השלמת כל ימי הספירה, שהרי היא כסופה של השבוע הראשון של ימי הספירה, וכבר ביררו את המדות של שבוע שלם, וזהו דוגמא ומעין לביור כל המדות [שהרי כל המדות כלולות זו מזו]. ולכן יש להחשיב את קריעת ים סוף גם כבחי' השמיני, שיהיה בו גם כן הארה משלימות יציאת מצרים כסוף ימי הספירה שהיא שער הנ'. ואכן יציאת מצרים התחילה באיזו בחי' כבר מערב יום טוב שבו שחטו את הפסח, ולכן הוא נקרא היום הראשון של פסח בכמה פסוקים, ולפי זה נמצא כי שבעי של פסח הוא בעצם יום השמיני. וזה נרמז בשירת הים, כי תחלת השירה היא תבינת 'אוי שבג' ח', ואכן חז"ל (פסחים ק"ג) אמרו על פסוק זה שהוא מורה על זמן תחיית המתים, שהוא בחי' העולם הבא. וכן סיומה של השירה היא תבינת 'ועד', שהיא בגי' י' פעמים ח', והיינו שלימות של ח'.

ולכן נבקע הים ביום זה, כי ים' הוא בגי' ג' לרמז על שער המשיים כנ"ל, ולכן הוא תמיד מקום סתום ומוסתר, לרמז על שער הנ' הממיר ונעלם. וכאשר הים נבקע והנפק ליבשה, היינו שהיתה באותה שעה הארה ואלוהו מן ההסתר של שער הנ'. עוד יש לרמז בזה, כי האות ג' המורה על שער הנ' היא האות הי"ד בסדר האותיות, ומנין י"ד בשלימותו היינו י"ד פעמים י"ד הוא בגי' ים' סוף. ועוד רמז יש בדבר, כי מנין כל האותיות ביחד עד אות ג' עה"כ, עולה בגי' ים' סוף'.

והנה ל'מצרים' בן כנען אבי אומת מצרים היו שמונה צאצאים הנמנים בשמותם בפרשת נח (בראשית י, יג-יז), והם 'לודים, ענמיים, להבים, נפתוחים, פתרוסים, כסלוחים, כפתורים ופלשתים'. כי הם היו לעומת שער הנ' אשר הוא בבחי' העולם השמיני כנ"ל, ולכן היו שמונה צאצאים. ואכן משפחות אלו לבדן נזכרו שם בפרשה בכינוי המסתיים באותיות ים', לרמז על היותם לעומת שער הנ' שבג' ים'. וכשם שמתחלקים שערי הקדושה למ"ט שערים שהם בחי' ז' פעמים ז', ושער הנ' הוא בחי' שמינית הנעלית ומופרשת

מכולם. גם כך יש להבדיל לעומת זה אצל צאצאי מצרים, כי שבעת צאצאים הם בניו של מצרים בעצמו, ואילו 'פלשתים' לא היו מבניו של מצרים, אלא כלשון הכתוב (שם) 'ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלשתים'. כי שער המשיים הוא תמיד בחי' נפרדת היוצאת משאר השערים, וכך הוא גם אצל ה'לעומת זה' שנאמר עליהם כי 'יצאו משם פלשתים'.

וזהו ביאור הפסוקים בראש הפרשה, אשר בעת יציאת מצרים הקפיד הקב"ה שלא לקחת את בני ישראל דרך ארץ פלשתים, אשר הם בבחי' שער הנ' ממוטמאות מצרים. שהרי נתבאר לעיל כי אילו היו נכנסים לשער הנ' של הטומאה, לא היו יכולים לצאת ממצרים עוד. ולכן לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים, פן תתעורר עליהם המלחמה עם כח הטומאה החזקה הזאת, ואז ינחם השם ושבו מצרימה ולא יוכלו לצאת משם עוד ח"ו. ומסיק כי הסיבה הקב"ה דרך המדבר ים סוף, אשר ים סוף מורה ומרמז על שער הנ' של קדושה כנ"ל, וכך גם נרמז בהמשך הדברים 'והמשיים עלו בני ישראל מארץ מצרים' וכמו שנתבאר.

ב.

קדושת יוסף הצדיק שבזכותו נבקע הים

ואתה הרים את מטך ונשח את ירך על הים ובקעתו (יד, טו).

א' במדרש (שפירא, כא, ה) 'כיון שהלך לקרוע את הים, לא קבל עליו להקרע, אמר לו הים מפניך אני נקרע, אני גדול ממך, שאני נבראתי בשלישי ואת נבראת בשישי, ויש להבין מה ענין טענה זו.

ויש לומר כי הנה אמרו חז"ל (ב"ר פ"ד, ח) כי בזכות יוסף הצדיק נבקע הים, ואם כן כאשר בא משה רבינו לקרוע את הים, התחוק בזה בזכות קדושתו של יוסף הצדיק ועבודתו בקודש, [ואכן א' כי ענין משה הוא בחי' קדושת היסוד, ולכן היה צריך להרים את מטחו לקרוע את הים, ואכמ"ל]. ובהו יש לבאר את טענת הים, כי הוא נברא ביום השלישי אשר הוא כנגד מדת התפארת, ואילו האדם נברא ביום השישי שהוא כנגד מדת היסוד. וטענת הים היתה כי מדת התפארת היא מדתו של יעקב אבינו ע"ה, והוא מן האבות הקדושים מוסדי תבל, ואם כן איך יכול משה רבינו לבא כנגדו עם כחו של יוסף שהוא מן השבטים.

אכן באמת מצינו כי יעקב השתחוה אל יוסף (בראשית פ"ג, לא), כי עם היות מעלת האבות גבוהה ונעלית בקדושה, אבל יש ליוסף מעלה מיוחדת, ומעלה זו מקושרת דוקא עם זה שאין יוסף במדרגה נעלית כיעקב. וענין מעלה זו הוא מה ש'יוסף הויד מצרימה' (שם לט, א), ועמד בצדקו בתוך מצרים ערות הארץ, וכך שיבת אותו יעקב אבינו בעצמו 'רב כחו של יוסף בני, שכמה צרות הגיעוהו, ועדיין הוא עומד בצדקו, הרבה ממני' (ב"ר פ"ד, ג). וזהו כל ענין יוסף אשר הוא ראש בזה לכל ענין השבטים, שהם יורדים למקומות הנמוכים בסוד 'בני ישראל הבאים מצרימה' (שמות א, א), ושם הם דבוקים בהש"ת ועושים לו נחת רוח. וזהו ענין מטחו של משה רבינו שהוא בחי' מדת היסוד מדתו של יוסף הצדיק, והוא 'המטה אשר נהפך לנחש' (שם ז, ט) בחי' 'ירידה למקום הסטרא אחרא ממש, ושם באה כל מעלתו של יוסף הצדיק, ובהו התגבר משה רבינו על הים, עד אשר נבקע הים מכח קדושה נפלאה זו.

ג.

מחייית עמלק כחכ ענוה והתקשרות אל העתיד

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק (יז, טו).

הקשו הראשונים למה נזכר כאן שמו 'יהושע', והרי רק לקמן (במדבר יג, טו) נאמר ויקרא משה להושע בן נון יהושע, הרי שעדיין לא נקרא שמו בן בן בן זה, עי' בדבריהם.

ויש לפרש זאת בהקדם דברי התרגום ונתון על קריאת שם יהושע (במדבר ש"ג, וז) 'וכך חמא משה ענוותנותיה, קרא משה להושע בר נון יהושע', אשר תוספת אות י' על שמו היא מוחמת ענוותנותו. ויש לומר כי י' זו היא להפוך את שמו מ'הושע' שהוא בלשון הזה, להיות 'הושע' בלשון עתיד, אשר זה מקושר למדת הענוה כאשר יתבאר בע"ה.

כי הנה הבעל גאווה יש לו חיוק ותוקף ממוצבו שהוא עומד בה

בהוה, שהרי הוא מרוצה ומתגאה במעמדו של עכשיו. אכן העניו אין לו שום חיוק מהמוצב שהוא בו בהוה, וכל החיוק שיש לו הוא רק מן העתיד, כי יש לו תקוה להיות טוב בעתיד ולהגיע אל השלימות. [וביותר עומק היינו שהוא סמוך ובטוח על הקב"ה שעתידי לסייע בידו להיות טוב, כמו שיש הבטחה על כליות ישראל, כמו שכתב הרמב"ם (תשובה פ"ז ה"ח) שהבטיחה התורה כי סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו]. ומפני זה זכה משה רבינו שהיה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר יב, ט), להיות הראש לכל הנביאים. כי בכח הענוה המושכת חיות רק מכח התקשרות אל העתיד, זכה משה רבינו לבח הנבואה שיוכל לראות את העתיד באופן ברור ביותר.

והנה ידוע מדברי הספק"ק כי 'עמלק' הוא בגי' ים', כי ענין עמלק הוא הגאווה. ולפי המבואר נמצא כי כל חיותו של עמלק היא מן ההוה, כמו הבעל גאווה המושך את חיותו מן ההוה. ולכן נאמר על עמלק 'ואחרייתו עדי אובד' (שם ב"ר, ט), כי אין לו שייכות עם האחרית אלא עם ההוה [ולפי הנ"ל מבואר הדבר ביותר, שהרי בזמן העתיד לא יהיה כלל שום מקום להרגש הגאווה, שהרי יתגלה כי כולם נהיו צדיקים רק מכח הבטחת הקב"ה ולא ע"י בחירתם]. ולכן כדי להכניע את עמלק, היו צריכים את הכח של הענוה המתקשרת אל העתיד, אשר שם בא עמלק ליד אבדו. ולכן קרא משה רבינו להושע שהוא בעל הענוה, וקרא בשמו כמו שעתידי הוא להיקרא על שם ענוותנותו, כי הוא יכול להתקשר אל העתיד, ובהו יכניע את עמלק.

ויו"ט פורים הוא הזמן של מחיית עמלק, ולכן אמרו חז"ל (מגילה ג:) מיחייב אניש לבסומי בפוראי עד דלא ידע, ולפי המבואר היינו שיהיה במוצב של 'לא ידע' בכל מה שיש לו בהוה, אלא כל חיוקו יהיה רק מן העתיד, ובהו ימחה את זכר עמלק.

ד.

מלחמת עמלק ע"י שלשת הכתרים

ואהרן וחור תמנו בידיו מזה אחד ומה אחד, ויהי ידיו אמונה עד בא השמש (יז, יב).

יש לבאר את עניינם של שלשה צדיקים אלו שהתקצו להילחם כנגד עמלק, ונפרש כי הם באו לעורר את שלשת הכתרים שהזכירו חז"ל (אבות פ"ד מ"ג) 'כתר תורה, כתר כהונה וכתר מלכות', ולכן היה כאן משה רבינו כנגד כתר תורה, אהרן כנגד כתר כהונה, וחור כנגד כתר מלכות כי מלכות בית דוד יצאה מזרעו (סופים א'). ועל כך אמר הכתוב כי הם תמנו בידיו, לפי ששורש התיבה 'תמן' הוא נוט' תורה מ'לכות כהונה.

והוא מפני שבא עמלק אחר החקירה היש ה' בקרבנו אם אין (יז, יג), ורצה להפריד את היש מן האין (עי' וז"ח ח"ב ס"ד), ולכן כבדי להילחם עמו צריכים להמשיך את האין שהוא בחי' הכתר. וכתר הוא בחי' רצון, והמונו מכבד כי לכן היתה מלחמה זו בעת רצון של מנחת שבת, וכן נרמז בשמות אלו הצדיקים כי 'משה אהרן חור' עה"כ הוא בגי' 'עת רצון'.

והנה אמרו חז"ל (אבות פ"ז מ"ו) 'המלכות נקנית בשליש מעלות, והכהונה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים', יחד כולם הם בגי' ק"ב, ועל כך אמר ויהי ידיו 'אמונה' שהוא בגי' כל ק"ב הקניינים של אלו הכתרים.

ואייד דאתא לידן נפרש בזה עוד, כי הנה אמרו חז"ל (שפירא לה, ג) כי הארון השולחן והמזבח היו עם זר זהב עליהם, לרמז על כתרי תורה כהונה ומלכות, ואכן ג' פעמים זר הוא בגי' כתר עה"כ. והנה מדות הארון היו אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו (ה, ט) ונמצא כל היקפו ח' אמות, ולשיטת ר"מ (ש"יובן ג) כל אמה מהם היא בת ו' טפחים, ונמצא כי היה היקפה מ"ח טפחים, כנגד מ"ח קנייני כתר התורה הרמזו בארון. ומדות המזבח היו אמה על אמה (ה, ב), ונמצא כל היקפו ד' אמות שהם מ"ד טפחים, כנגד מ"ד מתנות כתר הכהונה אשר המזבח מורה עליו. ואילו השולחן היה אמתיים ארכו ואמה רחבו ונמצא כל היקפו שש אמות, וכאשר נחשב באמה בת חמשה טפחים כדעת ר' יהודה (ש"יובן ג) [כי השולחן רומז על שבת יהודה שזכו למלכות, וכן ה' טפחים רומז על אות ה' שבשם הוי"ה המכוונת למדת המלכות], נמצא כי היקפו ל' טפחים כנגד ל' מעלות כתר המלכות הרמזו בשולחן.

הכון לקראת אלקיך:

וויאזוי גרייט זיך

א חסיד'ישער

בחור צו א

דאווענען

א. והכינו לבבכם: הכנה למצוה - זיך אפשטעלן און טראכטן

אָן הכנה פאלט מען אריין אין א מצוה | די קאפ איז ליידיג און דאס הארץ איז נישט דארט | מען ווערט פארכאפט פון יענעמ'ס כבוד | מען ווייסט נישט פון עפעס בעסטער | מיט א פאר מינוט מחשבה וואלט אלעס אויסגעזען אנדערש | א מענטש קען לאזן זיין סיסטעם מקיים זיין תורה און מצוות | זיין סיסטעם קען אפילו אינזין האבן פירוש המלות | אויב ער וויל אבער האבן א קשר דערצו - מוז ער אפשטעלן דעם סיסטעם | ער דארף צולייגן אביסל ישוב הדעת איידער ער טוט עפעס | אפילו איין סעקונדע פאר א 'שהכל' טוישט אסאך | דער עיקר הכנה לייגט מען אריין צופרי פארן דאווענען | מקורות אין הלכה אויפן ענין פון הכנה

ב. בגדיך לבנים: צו שפירן דעם 'אור המצוה' - דארף מען זיין ריין

די 'פשטנים' - געבן שטענדיג א פשוט'דיגן הסבר צו א מצוה | די בעלי מוסר - געבן שטענדיג א מוסר השכל צו א מצוה | די חכמי אמת - ווייסן צו זאגן פון א פנימיות'דיגן אור וועלכע ווערט ערוועקט דורך די מצוה | ווען א מענטש איז לויטער - קען ער טיילמאל שפירן דעם אור | די חסאים זענען חוצץ | דערפאר טוט מען תשובה בעפאר יעדע מצוה | דערפאר גייט מען אין מקוה | צדיקים פלעגן זיך בעטן אויף מחילה סליחה וכפרה | א ריינער מענטש - איז א כלי מקבל צו זיין דעם אור המצוה

ג. דעה חכמה לנפשך: דערהייבן דעם מח מיט חסיד'ישע ספרים

געווען פלעצער וואו מען האט גע'מוח'עט שעות ארוכות בעפארן דאווענען | דער ציל: אויפהייבן דעם מח צו א העכערן מקום ווי געווענליך | ביי אונז האט מען עס געטון דורכן לערנען א האלבע שעה א חסיד'יש ספר | מען האט נישט געהאלטן פון מרובה זיין דערין צופיל | מען האט נישט געוואלט זיך דערהייבן העכער פון 'זיך' | מען האט געהאלטן פון לערנען אסאך גמרא תוספות | דער עיקר: אריינקומען אינעווייניג אינעם דאווענען | זיך נישט יאגן ביים דאווענען | טרעפן דעם אייגענעם געשמאק ביים דאווענען | לערנען חסיד'ישע ספרים ערב שבת | נישט אריינפאלן אינעם יום טוב | לערנען עניני המועד בחסידות - בעפאר א יום טוב | מה נעמת אהבה בתענוגים רוחניים | א שאד צו פארקויפן דאס אלעס - פאר פאלשע תענוגים | נישט האבן קיין הוה אמינא אז מען דערלייגט עפעס עולם הזה

א.

והכינו לבבכם: הכנה למצוה - זיך אפשטעלן און טראכטן

'הכנה' העלפט נישט אריינצופאלן אין מחשבות פון פניות

דער מסילת 'ישרים' דא אין פרק יז, גיבט אן עצה וויאזוי אנצוקומען צו 'לויטערקייט' אין א מצוה - נישט אינזין צו האבן קיין כבוד און פניות - דורכדעם וואס מען מאכט א 'הכנה' איידער מען טוט די מצוה; ווי ער איז מסביר, אז טאמער א מענטש פאלט אריין פלוצלינג אין א מצוה - אָן קיין מחשבה 'וואס ער גייט יעצט טון' - איז זייער לייכט, אז זיין קאפ זאל ווערן אריינגעשלעפט אין זייטיגע מחשבות פון כבוד און פניות, וויבאלד זיין קאפ איז ליידיג פון אינהאלט. ווידעראום, טאמער א מענטש נעמט זיך אראפ א פאָר רואינע מינוטן איידער ער טוט א מצוה אדער ער שטעלט זיך דאווענען, און ער טראכט אריין: "איך גיי יעצט דאווענען צום אויבערשטן! איך גיי יעצט טון א מצוה און דערמיט טון א נחת רוח פארן רבונו של עולם!" - דעמאלט איז זיין קאפ אנגעפילט מיט א תוכן'דיגע מחשבה, ער איז מחובר און מקושר צום פנימיות פון דאס וואס ער טוט, און דעריבער וועט ער זייער לייכט קענען לייגן אין דער זייט אלע סארטן זייטיגע מחשבות פון כבוד און פניות - וועלכע זוכן אריינצוקומען אין זיין קאפ.

חסיד'ישע אידן פאלן נישט אריין פלוצלינג אין א מצוה

ביי חסיד'ישע אידן איז דער ענין פון 'הכנה למצוה' א גרויסער עסק; ווי מען זאגט ביי חסידים: "די הכנה צו דער מצוה - איז גרעסער ווי די מצוה!" און מען ווייסט פון אלע צדיקים תלמידי בעש"ט, ווי זיי פלעגן זיך גרייטן פארן דאווענען. און אזוי אויך, בעפאר יעדע מצוה - פלעגן זיי אייביג מאכן עפעס א הכנה. בפרט די מצוות וועלכע קומען מזמן לזמן; ווי 'תקיעת שופר', 'תנוכה לעכט' וכדומה - האבן זיי געקענט מאריך זיין מיט גרעסערע הכנות. אודאי, איז

נקודות:

טאמער א מענטש נעמט זיך אראפ א פאָר רואיגע מינוטן איידער ער טוט א מצוה אדער ער שטעלט זיך דאווענען, און ער טראכט אריין: "איך גיי יעצט דאווענען צום אויבערשטן! איך גיי יעצט טון א מצוה און דערמיט טון א נחת רוח פארן רבונו של עולם!" - דעמאלט איז ער מחובר און מקושר צום פנימיות פון דאס וואס ער טוט

מען האט אינזין 'יוצא' צו זיין די מצוה וואס מען טוט - וואס דאס קען מען אינזין האבן אויך אָן קיין הכנה. אזוי אויך 'תפלה' און 'ברכות', דארף מען אינזין האבן די 'פירוש המלות' - וואס דאס קען מען אויך טון אָן קיין הכנה. אבער ווען מען זוכט אן ערנסטקייט אין דער מצוה, וויל מען דאך נישט בלויז 'יוצא' זיין, נאר מען וויל אריינגיין אין דער מצוה! און ווילאנג א מענטש שטעלט זיך נישט אפ מיט אביסל 'ישוב הדעת' בעפאר ער טוט די מצוה, איז ער כמעט נישט דארט! עס ווערט געטון דורך זיינע אברים, אבער זיין קאפ און הארץ זענען נישט מחובר צו דאס וואס ער טוט; ווי די ספרים רופן עס 'על דרך המקרה'. ער האט זיך אויסגעשטעלט א סיסטעם פון אידישקייט, און עס פארט פון זיך אליינס - אָן ער זאל אריינברענגען זיין אייגענעם נפש און נשמה דערין.

מצד חסידות: מצות צריכות הכנה

אויב א מענטש וויל אבער טון א מצוה ריכטיג, ער וויל אז די מצוה זאל נישט זיין 'בדרך אגב', נאר אלע זיינע חושים זאלן ארבעטן בשעת ער טוט די מצוה, ער זאל נישט זיין צוטומלט און צורודערט בשעת'ן טון די מצוה - דארף ער האבן א שטיקל הכנה פון 'ישוב הדעת'. דאס הייסט, ער זאל זיך אביסל אוועקרייסן פונעם 'הלך ילך', און ער זאל זיך אפגעבן - מיט זיין גאנצע מחשבה און הרגש - צו טראכטן איבער די מצוה וואס ער וויל יעצט טון. ער זאל טראכטן, אז ער גייט יעצט טון א דבר חשוב. און דאס וועט גורם זיין, אז ער וועט זיין אין דער ריכטיגער נפש'דיגער מצב, אויף צו טון די מצוה ריכטיג, אז ער זאל זיין דארטן מיט זיין גאנצע מהות.

מען דארף נישט זיין קיין בעל מדרגה צו מאכן א 'הכנה'

דער ענין פון זיך 'אפשטעלן' בעפאר א דאווענען און בעפאר א מצוה, איז א 'דבר השוה לכל נפש',

נישט יעדער געווען גלייך דערין, עס זענען געווען צדיקים וועלכע האבן געמאכט א געוואלדיגן עסק פון דער הכנה, און האבן מאריך געווען דערין שעות אויף שעות, און עס זענען געווען צדיקים וועלכע האבן זיך מער מצמצם געווען און נישט אזויפיל מאריך געווען און אויך נישט אזוי שטארק 'מדגיש' געווען דעם ענין פון 'הכנה', אבער 'הצד השוה שבהן', אז מען איז נישט צוגעגאנגען צו א מצוה אָן קיין הכנה! מען איז נישט 'אריינגעפאלן' אין א מצוה פון א מינוט צו א מינוט!

די ערשטע הכנה: 'ישוב הדעת'

דער ענין פון 'הכנה למצוה' איז כולל אין זיך עטליכע פרטים, און מען וועט עס צוטיילן אויף דריי חלקים און צענעמען יעדן חלק בפרטיות. דער ערשטער חלק פון הכנה איז: 'ישוב הדעת'. ווייל געווענליך איז א מענטש א מאשין וואס לויפט שנעל אריבער פון איין ענין צום צווייטן, א גאנצן טאג האט א מענטש וואס צו עלעדיגן און וואס צו טון, און ער ווייסט שוין פון פאראויס זיין גאנצן סדר היום: זיבן אזייגער - דאוונט מען, אכט אזייגער - לערנט מען, ניין אזייגער - עסט מען פרישטאג, בעפאר מען עסט - וואשט מען זיך, מען מאכט א 'המוציא', און נאכן עסן בענטשט מען 'ברכת המזון', און אזוי ווייטער דער גאנצער טאג. און ער דארף זיך קיינמאל נישט אפשטעלן און טראכטן מיט א ישוב הדעת: "וואס גיי איך יעצט טון? פארוואס וועל איך דאס טון? וואו וויל איך אנקומען - מיט דאס וואס איך וועל יעצט טון?". און דעריבער קען א מענטש דורכגיין א גאנץ לעבן, ער דאוונט דריי תפלות א טאג, ער לייגט תפילין יעדן טאג, ער לערנט אסאך תורה און ער איז מקיים תורה און מצוות, אבער ער לייגט קיינמאל נישט צו קיין 'משהו מחשבה' צו דאס וואס ער טוט.

מצד הדין: מצות צריכות כונה

מצד הדין איז מען יוצא מיט די בלויזע כונה וואס

ער האט זיך אויסגעשטעלט א סיסטעם פון אידישקייט, און עס פארט פון זיך אליינס – אן ער זאל אריינברענגען זיין אייגענעם נפש און נשמה דערין; ווי די ספרים רופן עס 'על דרך המקרה'. אויב ער וויל

אבער אז די מצוה זאל נישט זיין 'בדרך אגב', נאר אלע זיינע חושים זאלן ארבעטן בשעת ער טוט די מצוה – דארף ער האבן א שטיקל 'ישוב הדעת'. ער זאל זיך אביסל אוועקרייסן פונעם 'הלך ילך', און ער זאל זיך אפגעבן – מיט זיין גאנצע מחשבה און הרגש – צו טראכטן איבער די מצוה וואס ער וויל יעצט טון

מען דארף נישט זיין קיין גרויסער 'בעל מדרגה', נאר יעדער פשוטער בחור'ל קען דאס טון. ביי צדיקים איז עס אודאי געווען אויף א העכערע מדרגה און זיי האבן געמאכט דערפון א גרעסערן עסק, אבער אונז קענען דאס אויך נאכטון – לויט אונזער מדרגה, אז יעדע דבר טוב וואס מיר טוען – זאל זיין מיט א 'ישוב הדעת'. מען נעמט א גלעזל וואסער און מען גייט מאכן דערויף א 'שהכל', מאכט מען א 'הכנה' צו דער ברכה. אודאי, קען מען נישט פארלאנגען צו מאכן א 'הכנה דרבה' בעפאר יעדן 'שהכל' און 'אשר יצר', אבער מען קען פארלאנגען פון יעדן מענטש, זיך אפצושטעלן אויף איין רגע, און טראכטן: "איך מאך יעצט א ברכה פארן רבנו של עולם וואס ער האט באשאפן דעם גלעזל וואסער!", און דערנאך זאגט ער במתינות: "שהכל נהיה בדברו". און מיט דער סעקונדע מחשבה – איז ער ארויסגעגאנגען פון גדר 'מצות אנשים מלומדה'.

אע"פ שאין ראייה לדבר - זכר לדבר איכא

דער ענין פון 'הכנה' אויף א מצוה, איז באמת נישט בלויז א חסידישע זאך, נאר עס האט אויך א מקור אין הלכה; ווי מען זעט אין שולחן ערוך

(או"ח קב, ד): "מען טאר נישט דורכגיין פארנט פונעם 'מתפלל' - ווייל מען שטערט אים זיין כונה". אזוי אויך (או"ח צ, ס): "מען טאר נישט דאווענען ממש ביים טיר, נאר אריינגיין טיפער ווי דער שיעור פון 'שני פתחים!'. און אזוי נאך פארשידענע הלכות אין 'הלכות תפלה' און 'הלכות ברכות', וואס די אלע הלכות זענען געבויעט אויף דעם יסוד, אז די תורה וויל פון א מענטש, אז בשעת ער דאווענט אדער טוט א מצוה, זאל ער דארט זיין מיט אלע חושים! נישט ער זאל רעדן איין זאך - אפילו אויב ער האט אינזין פירוש המלות - און זיין עיקר מחשבה ליגט אים אין א צווייטע זאך. ווער רעדט נאך פון שבת קודש, וואס דארט איז דאך פארהאן אזויפיל גמרות און הלכות, איבער דעם ענין פון זיך גרייטן צום שבת, און ווי דער רמב"ם זאגט (הל' שבת פ"ל ה"ב): "ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני שבת".

ווי טייער הכנה איז: אזויפיל טייערע צייט אוועקגעגעבן אויף 'הכנה'

דער מסילת ישירים האט אראפגעברענגט די משנה (ברכות פ"ה מ"א): "חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה" - די פריערדיגע חסידים פלעגן

ב.

בגדיך לבנים: צו שפירן דעם 'אור המצוה' - דארף מען זיין ריין

די נשמה קען דאס שפירן און פארשטיין.

עבירות זענען א חציצה נישט צו שפירן דעם אור

כדי אז א מענטש וועלכע איז מלוכש אין א גוף, זאל קענען שפירן עטוואס פונעם 'אור' און 'סוד' פון דער מצוה, מוז ער זיין א 'כלי מוכשר' צו מקבל זיין דעם אור. און דער עיקר וועג וויאזוי א מענטש ווערט א 'כלי מוכשר' דערצו איז פשוט: זיין אן ערליכער איד! זיין ריין פון עבירות! זיין אויסגעהאלטן לויטן רצון ה' ווייל אן דעם איז נישט שייך אז ער זאל עפעס דערשפירן! זיין גוף איז פארשמירט מיט עברות - וועלכע זענען חוצץ און לאזן נישט אריין דעם אור פון דער מצוה!

א מקוה פארן דאווענען - ווערן א ריינע כלי קיבול' פאר דעם 'אור התפלה'

צדיקים פלעגן זיך פירן, אז בעפאר יעדע מצוה און תפלה, בפרט בעפאר עס איז אנגעקומען שבת

ג.

דעה חכמה לנפשך: דערהייבן דעם מח מיט חסיד'ישע ספרים

זיך דערהייבן העכער פון זיך זעלבסט

דער דריטער חלק פון 'הכנה למצוה' איז: 'התרומומת הנפש'. דאס הייסט, א מענטש זאל זיך דערהייבן העכער פון זיין געווענליכע מדרגה וואו ער שטייט געווענליך. כאטש וואס בדרך כלל שטייט דער מענטש אין א געוויסן מצב וואו ער האלט, איז אבער פארהאן אסאך מאל אזא זאך, אז לפי שעה קען ער זיך דערהייבן העכער פון זיין פלאץ. און אויף דעם מאכט מען א 'הכנה', מען לערנט און מען באקומט אביסל פרישע 'מוחיך' - זיך צו דערהייבן העכער פונעם געווענליכן מצב.

מען האט אריינגעטראגן דעם מח אין א העכערע וועלט

אין אסאך חסידישע פלעצער איז געווען איינגעפירט, אז בעפאר שחרית, האט מען געלערנט חסידישע ספרים, מען האט זיך מתבונן געווען אין העכערע מחשבות און דערהויבענע התבוננות, מען האט אריינגעטראכט אין 'גדלות הבורא' און אין 'שפלות עצמו' וכדומה - יעדער מקום לפי דרכו. וואס דאס אלעס האט גורם געווען, אז דער מענטש האט זיך אויפגעהויבן העכער - פון וואו ער איז! ער איז ארויפגעגאנגען אביסל העכער פון די פשוט'ע ימי החול! בשעת'ן דאווענען האט ער געלעבט אין א

זיך פארזומען בעפאר יעדע תפלה פון די דריי תפלות, פאר איין גאנצע שעה, איידער זיי האבן זיך געשטעלט דאווענען. און דער מסילת ישירים איז מדגיש, אז מען רעדט דא פון אזעלכע מענטשן וואס 'צייט' איז ביי זיי געווען די טייערסטע זאך אויף דער וועלט! זיי וואלטן נישט סתם אזוי פארברענגט קיין צייט אויף זאכן וואס זענען נישט אזוי וויכטיג. נאר דער פשט איז, אז זיי האבן געזען פאר גאר וויכטיג, צו מאכן א הכנה פאר א דאווענען, כדי זיי זאלן אנקומען צום דאווענען מיט א 'ראה' און 'אהבה', און נישט אריינפאלן אין קיין מחשבות פון 'כבוד' און 'פניות'. וויפיל דאס איז נוגע ביי יעדע תפלה, איז דאס אסאך מער נוגע צו 'תפלת שחרית' - מער ווי די אנדערע תפלות; ווי מען האט געזען ביי חסיד'ישע אידן, אז דעמאלט פלעגט זיין ביי זיי דער עיקר הכנה. ווייל שחרית איז א לאנגע און יסודות'דיגע תפלה, און עס לאזט איבער א רושם אויף א גאנצן טאג (ווי עס איז באקאנט פון אר"י הק', אז דער רושם פון שחרית קומט צוריק ביי מנחה, און שפעטער נאכאמאל ביי מעריב), און אז מען גרייט זיך גוט צו צום שחרית - איז דער גאנצער טאג אנדערש! עס ברענגט אריין דעם מענטש אין אן אנדערע וועלט.

קודש - פלעגן זיי אסאך עוסק זיין אין 'תשובה', זיי פלעגן זיך מתחנן זיין צום רבנו של עולם, אז ער זאל זיי צוריק מקרב זיין צו זיך און אריינלאזן בהיכלא דמלכא; ווי מען זעט אין אסאך לשם יחוד'ס וואס צדיקים פלעגן זאגן פארן טון א מצוה, ווי מען בעט זיך דארט אויף 'מחילה וסליחה', און אז די עוונות זאלן נישט מעכב זיין, וכדומה. וואס דאס איז אלעס געווען א 'הכנה' צו קענען מקבל זיין דעם אור פון דער מצוה. און דאס איז אויך דער ענין פארוואס חסידים גייען אין מקוה פארן דאווענען, ערב שבת, און אויך בעפאר פארשידענע גרויסע מצוות, ווייל א מקוה איז אויך אן ענין פון 'תשובה', וואס מען איז מהרהר בתשובה איידער מען טובל'ט זיך, און דערנאך ווערט מען כבירה חדשה מיט א 'לב טהור'. און דאס איז אלעס א הכנה, צו ווערן א 'כלי מוכשר' צו מקבל זיין דעם 'סוד' און 'אור' פון דער 'דאווענען', דער 'זמן' און די 'מצוה'.

העכערע וועלט! וואס דאס האט אודאי איבערגעלאזט א רושם אויף אים אויך שפעטער ווען ער איז צוריקגעקומען צו 'זיך', אז ער איז שוין געווען מער דערהויבן און איידל.

הרבה דרכים למקום

אין דער פונקטליכער הוראה 'וואס' צו לערנען פארן דאווענען און 'וילאנג' צו לערנען - זענען פארהאן פארשידענע דרכים, און יעדער איינער זאל פרעגן זיין רבי'ן און זיך פירן לויט די הדרכה וואס מען גיבט אים. מען וועט דא מציע זיין דעם דרך וואס אונזערע רבי'ס האבן בעיקר מדריך געווען,

געלאסן - זאל ער דאווענען מיט א רואיגקייט. דער עיקר איז, אז ער זאל שפירן: "דאס איז מיין דרך אין תפלה, וואס איז צוגעפאסט פאר מיר! דוקא ווען איך דאווען אויף דעם אופן - האב איך ישוב הדעת אינעם דאווענען!"

'הכנה' מאכט דאס דאווענען פאר אן אנדערע מציאות

דער חילוק צווישן א בחור וועלכער האט געמאכט א הכנה פארן דאווענען - ביז איינער וועלכער האט נישט געמאכט קיין הכנה - איז כרוח מזרח ממערב. **דער בחור וועלכער פאלט אריין 'בפתע פתאום' אינעם דאווענען - דרייט זיך ביים דאווענען אהין און אהער, און ער דאווענט אפ כאָפּ לאַפּ...** וויידעראום, דער בחור וועלכער האט זיך צוגעגרייט מיט די ריכטיגע הכנה צום דאווענען - איז אינעווייניג בכל נימי נפשו! ווען עס איז צום האפן, אז דער אייבערשטער וועט אים געבן סייעתא דשמיא אז די ווערטער פונעם סידור זאלן זיך עפענען צו אים! זיי זאלן אנהייבן צו לייכטן, וועט ער ערשט זען ווי מורא'דיג און געוואלדיג א 'שחרית' איז! ער וועט ערשט זען מיט וואספארא אוצר נפלא מען קען ארויסגיין פון א דאווענען!

דאס דאווענען פונעם הייליגן חזון איש

דער חזון איש שרייבט אין זיינע בריוו געוואלדיגע לשונות, אז בשעת ווען מען זאגט די ברכות און תפלות וואס די 'אנשי כנסת הגדולה' האבן מתקן געווען, איז דעמאלט 'שופע על הנפש' די אורות פון די אנשי כנסת הגדולה! אט אזוי שרייבט א ליטווישער גדול ווי דער חזון איש, וועלכער איז בעיקר געלעגן אין 'תורה', ער האט נישט געדאווענט מיט קיין חסידי'שן ברען און התלהבות בחיצוניות, און דאך האט ער געהאט אזא הרגשה אין א דאווענען! די נאנטע צום חזון איש - וועלכע פלעגן דאווענען אין זיין מנין - דערציילן טאקע, אז מען האט געזען אויף אים ווי ער איז 'אינעווייניג! ער איז געווען 'כל כולו' אריינגעטון אין דער מורא'דיגע זיסקייט פון תפלה! ער האט זיך נישט געדארפט 'מאכן', ער איז דארט געווען! ער האט געשעפט א תענוג נפלא - פון יעדעס ווארט פונעם דאווענען!

לערנען חסידי'שע ספרים ערב שבת ויום טוב

דער ענין פון 'התרוממות הנפש' - זיך צו דערהייבן העכער פון וואו מען שטייט, איז אויך נוגע ווען מען וויל זיך גרייטן אויף א שבת. וואס כאטש א בחור קען אפשר אליינס נעמען אן ענין און זיך מתבונן זיין, אז אבער די בעסטע עצה, אז מען לערנט חסידי'שע ספרים ערב שבת, בפרט די פארציטישע ספרים ווי נועם אלימלך וכדומה, און אזוי גייט מען אריין אינעם שבת, און מען איז אינעווייניג. אזוי אויך, בנוגע זיך גרייטן צו א יום טוב, אדער צו א ספעציעלן שבת; ווי שבת שירה, שבת שקלים וכדומה, לערנט מען אביסל חסידי'שע ספרים אויף די ענינים פונעם יום טוב, מען טוט אדרוך עטליכע מאמרים אין בני יששכר אויפן יום טוב וכדומה, מען האט אביסל ארויס איבער וואס דער יום טוב דרייט זיך, און אזוי קומט מען נישט אריין ווי א יון אין דער סוכה אריין. מען איז נישט אינדוריסן, מען איז אינעווייניג! מען איז דערהויבן און העכער ווי געווענליך.

פארוואס מיינסטו נאך אז דו פארפאסט עפעס?

כלל הדברים: ווען א בחור'ל האלט נאך ביי תחלת העבודה, מיינט ער נאך אז די וועלט האט עפעס וואס צו פארקויפן, נאר מען זאגט אים אָן, אז דארט וועט ער נישט אנקומען צום תכלית, נאר ער זאל זיך

קונה עולמו בשעה - לערנען פארן דאווענען

עס איז שווער צו זאגן א דרך פאר יעדן איינציגסטן בחור, ווייל עס אמאל דא א בחור וואס לפי תכונת נפשו און לפי הזמן והמקום, דארף ער האבן א ספעציעלע הוראה - אנדערש ווי געווענליך, אבער בדרך כלל קען מען זאגן א שטיקל דרך בערך: עס איז זייער כדאי און מומלץ, אז א חסידי'שער בחור, זאל האבן א הכנה פון מינימום אן אנדערהאלבן שעה פאר א שחרית: פופצן מינוט - זאל ער לערנען 'ספרי מוסר', א האלבע שעה - זאל ער לערנען 'ספרי חסידות', און א דריי פערטל שעה - זאל ער לערנען גמרא מיט תוס'. און אויב ער האט מער צייט ווי אנדערהאלבן שעה, זאל ער לערנען מער גפ"ת, און דאס דארף זיין גענוג א גוטע הכנה, אז מען זאל קענען דאווענען א שחרית מיט א פנימית'דיגן קשר צום רבנו של עולם.

נשמה'דיגע ספרים באלייכטן די נשמה

מען קען לערנען אלערליי חסידי'שע ספרים, און בפרט איז זייער מומלץ צו לערנען פארן דאווענען די טיפערע ספרים וועלכע זענען מער מסביר בעומק; ווי ספרי חב"ד, מאור עינים וכדומה, וואס אזעלכע ספרים דערהייבן מער דעם מח. און דער עיקר כח פון חסידי'שע ספרים - נאך אסאך מער ווי די 'הכנה' - איז דאס וואס זיי זענען יונק פון 'פנימיות התורה!' די יסודות אויף וואס זיי זענען אוועקגעשטעלט איז, 'פנימיות התורה' - וואס דאס איז 'נשמתא דאורייתא', און פארמאגט א כח צו באלייכטן די נשמה! און דערפאר קען מען טאקע אויך גיין גלייך צום מקור - בעיקר ווען מען ווערט א אינגערמאן און מען קומט אביסל איין - יארן - צו לערנען אביסל זוהר הק' און תיקוני זוהר פארן דאווענען, און מען דארף זיך אפילו נישט אזוי ווייט 'מתבונן זיין' דערין, נאר דער פשוט'ער לימוד אליין - לייכט אריין א ליכטיגקייט אין דער נשמה, און העלפט זייער שטארק צו אריינקומען אין א דערהויבענער מצב פון א דאווענען.

לערנען גפ"ת מיט א העכערקייט איז מקדש ומטהר

איינמאל א בחור האט געלערנט א האלבע שעה חסידות פארן דאווענען, האט ער זיך געגעבן א הייב אויף, ער איז שוין אין א מצב פון דאווענען. און יעצט פעלט שוין קישן אויס צו קריכן ווייטער אין חסידות, נאר יעצט קען ער שוין לערנען גמרא מיט תוס' - מיט א העכערקייט. און בעצם איז נישטא עפעס גרעסערס ווי גמרא מיט תוספות! גמרא איז כולל סיי 'נגלה' און סיי 'נסתר'! לימוד הגמרא גייט אריין אין אלע ביינער! עס איז מקדש און איז מוכך דעם מענטש אויף א געוואלדיגן אופן!

דאווענען איז נישט געמאכט געווארן צו האלטן 'נאכדעם'

בשעת ווען מען שטעלט זיך שוין דאווענען שחרית, דארף מען וויסן איין זאך: "איך גיי יעצט אריין אינעם היכל המלך און איך בין 'כעומד לפני המלך! איך יאג זיך נישט יעצט ארויסצוגיין פונעם היכל! איך זוך נישט צו ענדיגן און האלטן דערנאך! דא איז נישטא קיין יאגענשי!" מען שטעלט זיך אוועק אויף א 'מקום קבוע' מיט א 'סידור' (א סידור איז נישט מעכב, אבער געווענליך העלפט עס, אז מען זאל קענען בעסער מכוין זיין, א בחינה פון 'אותיות מחכימות'), און מען דאווענט רואיג און געלאסן מלה במלה. דער 'אופן התפלה', שטעלט זיך אויס ביי יעדן בחור לפי תכונת נפשו, איינער האט א טבע צו דאווענען הויך אויפן קול - זאל ער דאווענען הויך מיט א לעבעדיגקייט, דער צווייטער האט א טבע צו דאווענען מער רואיג און

און מען וועט מקדים זיין דערצו א מעשה, וואס דער אמשינאווער רבי זצ"ל האט דערציילט: דער מאור ושמש האט געהאט א זון רבי יאסעלע פון נייטשטאדט, וואס מען האט אים גערופן מיטן צונאמען 'דער גוטער איד'. ער איז געווען א תלמיד פונעם ראפשיצער רב. ממילא, איז זיין דרך טאקע געווען אזוי ווי אין ראפשיץ. ער האט זיך געפירט זייער באהאלטן און פשוט, ער האט געדאווענט אין א 'קרוב' מנחה סידור, און ער האט זיך געמאכט ווי גלייך ער איז דער גרעסטער עם הארץ וועלכער קען נישט קיין אידיש ווארט... ביים טיש פלעגט זיין גבאי פארזאגן א שטיקל 'מאור ושמש', ווי גלייך ער קען נישט אליינס פארלערנען און זאגן תורה.

אויב מען 'איז' - דארף מען זיך נישט 'מאכן'

אמאל זענען די קינדער פונעם יוד הק' געקומען אויף א שבת צום גוטן איד. ביי דעם יוד הק' איז דאך דער גאנצער 'דרך' געווען בגילוי מיט 'מוחין' און 'מדרגות' אויף אן אפענעם פארנעם. און די 'הכנה' וואס זיינע קינדער פלעגן מאכן יעדן שבת בעפאר 'קידוש', פלעגט זיי דויערן ביז פארטאג'ס! ערשט דעמאלט איז זיי 'געקומען' צו מאכן קידוש. דעריבער, יעצט זיינענדיג ביים גוטן איד אויף שבת, האבן זיי נישט געהאט אין פלאן צו קומען צום טיש פון פרייטיג צו נאכט ביים גוטן איד. אבער דער גוטער איד האט געמיינט אז זיי ווילן יא קומען, האט ער געווארט פאר זיי, און זענענדיג אז זיי פארזויעמען זיך, האט ער געשיקט דעם גבאי'ן צו זען וואו זיי זענען. האבן זיי געזאגט פארן גבאי'ן: "באמת האבן מיר נישט אינזין געהאט צו קומען, אבער אז דער רבי ווארט אויף אונז וועלן מיר זיך צואיילן צו מאכן קידוש און מיר וועלן שוין קומען!". זיי האבן זיך טאקע שטארק צוגעאיילט, אבער מיטן זיך צואיילן, האט עס געדויערט נאך א שעה ביז ווען זיי האבן געמאכט קידוש און באלד געקומען צום טיש. האט זיך דער גוטער איד אנגערופן צו זיי - אויף זיין באלעבאטישן שטייגער: "זאגט מיר, וואס מען טוט אזוי לאנג פאר קידוש?!" האבן זיי אים געענטפערט: "דער רבי איז, דערפאר דארף ער זיך נישט 'מאכן'! אבער אונז זענען מיר 'נישט', נו, אויב מיר וועלן זיך נישט 'מאכן' - וועט דאך גארנישט זיין!".

אל תרחיקו ללכת - נישט ארויפפלעגן אזוי הויך...

ביי אונז האט מען בעיקר געהאלטן פונעם דרך פון 'זיין' און נישט פון 'מאכן'. דאס הייסט, דער עיקר הכנה צו א מצוה, איז נישט געווען צו מוח'ענען פאר לאנגע שעות און אוועקגיין אינגאנצן פון 'יך', מען האט נישט געהאלטן ביי אונז פון לערנען חסידות פאר אזויפיל שעות, נאר דער עיקר דארף א מענטש זען צו 'זיין' - וואס בעיקר טוט מען דאס טאקע דורך די ערשטע צוויי חלקים, 'שוב הדעת' און 'תשובה ומעשים טובים', וואס מען האט אויבן ארומגערעדט באריכות - און א קליין ביסל דארף זיך א מענטש אויפהייבן אביסל העכער ווי געווענליך, וואס דאס איז נישט בגדר 'זיך מאכן', נאר עס איז נאכאלץ בגדר 'זיין', ווייל יעדער מענטש האט דאך ביי זיך געוויסע ליכטיגקייטן און טיפקייטן - וועלכע זענען בעצם 'ער', און אין געוויסע צייטן, ווי שבת און יום טוב, באקומט ער די מוחין ממש נאטורליך - און דורך לערנען אביסל ספרי חסידות און זיך מתבונן זיין דערין, איז ער עס צוריק מגלה און ער ווערט אביסל דערהויבן צו זיין טיפערע זיך'.

דער עיקר כח פון חסידי'שע ספרים - נאך אסאך מער ווי די 'הכנה' - איז דאס וואס זיי זענען יונק פון 'פנימיות התורה'! די יסודות אויף וואס זיי זענען אוועקגעשטעלט איז, 'פנימיות התורה' - וואס דאס איז 'נשמתא דאורייתא', און פארמאגט א כח צו באלייכטן די נשמה. דער פשוט'ער לימוד אליין - לייכט אריין א ליכטיגקייט אין דער נשמה. דער מסילת ישרים זאגט פארן עובד ה': "ווי קענסטו זיך איירעדן, אז דער עולם הזה האט עפעס וואס צו געבן פארן מענטש?! פארוואס מיינסטו נאך אז דו דערלייגסט דארט עפעס?! פארוואס האסטו נאך אפעטיט אהינצוגיין?! עס איז דאך אלעס הוילע דמיונות! עס איז נישטא דארט קיין תענוגים און עס איז נישטא דארט קיין כבוד!"

אז דער עולם הזה האט עפעס וואס צו געבן פארן מענטש? פארוואס מיינסטו נאך אז דו דערלייגסט דארט עפעס? פארוואס האסטו נאך אפגעטיט אהינצוגיין? עס איז דאך אלעס הילעל דמיונות! עס איז נישטא דארט קיין תענוגים און עס איז נישטא דארט קיין כבוד! און פון צווייטן זייט, דא אין עבודת ה' איז דאך פארהאן אזעלכע אמת'דיגע תענוגים רוחניים! דו ביסט אינטערעסירט אויפצוטוישן די אמת'ע תענוגים - אויף יענע דמיונות! עס איז שוין צייט דו זאלסט ווערן אביסל העכער און ריינער! הער שוין אויף צו טראכטן אזויפיל פון יענעם! **לאז אפ די גאנצע וועלט, און גיי דיר אריין אין דיין דאווענען! דעמאלט וועסטו ערשט זען, ווי נאריש עס איז געווען די הנה אמינא, אויפצוטוישן די אלע רוחניות'דיגע הצלחות - פאר א מינדערוויכטיגע נזיד עדישים...**

פארקויפט מאנהעטן פאר א פאלשן קייטל...

אין דער וועלטליכער היסטאריע ווייסט יעדער צו זאגן פונעם גרעסטן וויץ אין דער היסטאריע. דאס איז געווען ווען די ווייסע גוים זענען אנגעקומען קיין אמעריקע, און זיי האבן זיך אנגעטראפן מיט א ווילדער און אומצוואויליירטער שבת וועמען מען האט אנגערופן 'אינדיאנער'. האבן די ווייסע גוים געזען, אז אין ניו יארק איז דא א גרויסער אינזל - וועלכע הייסט היינט 'מאנהעטן', און זיי האבן דאס געוואלט אפקויפן. האבן זיי געטראפן אן 'אינדיאנער', וואס ער האט זיך געהאלטן אלס בעל הבית איבער מאנהעטן, און עס איז נישט געווען קיין אנדערער בעל הבית אויסער אים. האט מען אים געגעבן א שיינע קייטל - וועלכע איז באשטאנען פון א פאר קאלירטע גלעזלעך... מען קען דאס קויפן אין א געשעפט פאר ניין און נייציג צענט... און פאר דעם קייטל, איז ער נטרצה געווארן, און ער האט פארקויפט גאנץ מאנהעטן - וואו מען צאלט היינט פאר יעדן סקווער פוס טויזנטער דאלער... אלעס איז געקומען, ווייל ער האט נישט געקענט ריכטיג אפשאצן דאס חשיבות פון א זאך. ווייל אויב וואלט ער געהאט א ביסל שכל, וואלט ער געטראכט: "איך זעה דאך אז עס הייבן אָן צו קומען נייע מענטשן וועלכע ווילן זיך דא באזעצן, און איך פארמאג דאך אזא גרויסע קרקע, וואס מן הסתם וועל איך עס קענען פארקויפן פאר שוין געלט! און ווי מער מענטשן וועלן עס זוכן צו קויפן - אלץ מער געלט וועט עס קאסטן, און איך וועל ווערן אן עושר אדיר!". אבער ער האט נישט געהאט קיין שכל, דעריבער האט ער געמיינט אז די נארישע קייטל איז גאר גאר חשוב, ממש ברום המעלה... עס קוקט דאך ממש אויס ווי עכטע דימאנטן... ווידעראום, דער שטאט מאנהעטן - דאס איז נישט אזוי חשוב.

פארקויפט א טעם אין דאווענען פאר א פאלשן כבוד...

דאס פארקויפט מאנהעטן איז א 'מעשה שהיה' און מען לאכט נאכאלץ דערפון, אבער עס קומען פֿאַר 'מעשים בכל יום' פון אזעלכע סארט נארישע פארקויפונגען - וועלכע זענען באמת גארנישט ווייניגער נאריש, נאר אסאך מער! **מענטשן פארקויפן יעדן טאג זייער עבודת ה' - פאר דער נארישער כבוד המדומה! פונקט ווי יענער אינדיאנער האט פארקויפט גאנץ מאנהעטן פאר א פאלשן קייטל - פארקויפט ער זיין דאווענען פאר א פאלשן כבוד פון א בשר ודם! ער פארקויפט זיינע רוחניות'דיגע תענוגים - פאר א נארישן פאלשן תענוג גשמי!** ווען א מענטש פארשטייט ווי אמת ויציב דער נמשל איז, וועט ער נישט האבן קיין רייץ בכלל צו גיין זען וואס דער עולם הזה האט אים אנצובאטן, נאר ער וועט ליגן נאר אין רוחניות, און דער אייבערשטער וועט אים העלפן, אז עס וועט אים ווערן כסדר קלארער און לעכטיגער, און ער וועט שטייגן העכער און העכער, הולך וואו ער נכון היום.

• כ"ק מרן רבינו ז"ע היה אומר בשם אביו כ"ק רבינו הזקן ז"ע, כי אפשר לראות בספה"ק 'זרע קודש' שהוא מרבה לכאור את פסוקי שירת הים, וכך גם בפרשת בשלח יש שם אריכות גדולה יותר מכל הפרשיות, והוא לפי ששורש נשמתו הק' של הרה"ק מראפשיץ ז"ע היתה מושרשת בפסוקי השירה.

הנה כאשר חלה הרה"ק מראפשיץ את חליו האחרון, שלחו בניו להזכיר את שמו לרפואה אצל כמה צדיקים, ביניהם היה הרה"ק בעל עטרת צבי מזידיטשוב ז"ע אשר שלח בחזרה מכתב תשובה לבני הרה"ק מראפשיץ, וכתב להם כי ערך עבור אביהם סדר פדיון נפש, והשמות הק' שהיה מכווין בהם בשעת הפדיון האירו בפניו באופן מיוחד, והא ראה כי כבר נמתקו הדינים מעליו. כאשר שמע הרה"ק מראפשיץ את דבריו, הגיב ואמר לבניו: 'מ'נארט אים אויס פון הימל, מען וויל נישט ער זאל מתפלל זיין' (מרמ"ם אותו מן השמים, כי אין רוצים שיתפלל). וראו עליו כי הוא בעצמו כבר מתכוון להסתלק מן העולם.

• באותה תקופה באו להציע לפני הרה"ק מראפשיץ שילך לדרוש ברופאים, והיו כמה דעות בין בני הבית לאיזה רופא ראוי ללכת, זה אומר בכה וזה אומר בכה. אבל הרה"ק מראפשיץ ביטל את כל מה שהציעו בפניו, ואמר כי אינו רוצה לא בזה ולא בזה. בראות בנו הרה"ק הר"א מדויקוב ז"ע את זאת, הבין שהוא כבר מתכוון אל ההסתלקות ממש. ענה ואמר: 'איך האב געהערט אז ס'איז דא א גרויסע דאקטער אין לאנצהוט, אפשר איז כדאי צו גיין קיין לאנצהוט' (שמעתי כי יש רופא גדול בעיר לאנצהוט, אולי כדאי ללכת ללאנצהוט) ובאמת לא היה שם איזה רופא מיוחד, אבל אמר כך לפי שידע כי אביו הק' רוצה להסתלק ולהיקבר שם. כי פעם אחת היה הרה"ק מראפשיץ עם בנו הר"א בבית החיים בלאנצהוט, ואמר לו: 'אליעזר! דא איז זייער א פרייע פלאץ' (כאן הוא מקום קפשי מאד), והבין הר"א את כוונתו כי האויר שבאותו מקום פגיו הוא מן החיצונים, והוא רוצה להיקבר שם. ולכן אמר הר"א כי אולי כדאי הוא לילך ללאנצהוט. מיד הגיב הרה"ק מראפשיץ לדבריו ואמר: 'ער ווייסט... (הוא יודע...), ואכן הסכים שיקחוהו ללאנצהוט. והיה בנסעם לשם, תיכף עם הגיעם אל העיר, הורע מאוד מצבו של הרה"ק מראפשיץ, והתחילה הגסיסה.

• במשך ימי חייהם היה איזה דין ודברים בין הרה"ק מראפשיץ והבני יששכר, כי פעם היה מעשה וישבו הרבה צדיקים יחד ביומא דהילולא של הרה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע, והיו ביניהם הרה"ק מראפשיץ והבני יששכר גם כן. וזו הגיע לשם הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא ז"ע, אשר מלפנים בעודו בצעירותו היה תלמיד של הרה"ק מראפשיץ, אבל אחר כמה שנים היה הרה"ק מראפשיץ מרחק אותו בתוקף גדול. והיה כאשר נכנס הרה"ק מלענטשנא אל החדר, מיד קם הרה"ק מראפשיץ ויצא משם, ואחריו קמו גם שאר הצדיקים ויצאו משם. אבל הבני יששכר' חס על כבודו, ונשארו לשבת עמו ושוחח אתו וקירבו.

הקפיד הרה"ק מראפשיץ על הבני יששכר על כך, והיה למחרת כאשר פגש הרה"ק מראפשיץ את הבני יששכר אמר לו: 'גוט מארגן ריבאטיטשער רעוויל' (בוקר טוב אל הרב הקטן מריבאטיטש) שהיה הבני יששכר באתוה עת כי רב בריבאטיטש, ורצה הרה"ק מראפשיץ להראות לו כי יש לו קפידה עליו, ולכן כינהו 'רעוויל' דהיינו רב קטן.

ענה לו הבני יששכר בדברי תורה, אשר כתבם גם בספרו הק' אגרא דכלה. כי בעקירת יצחק רואים אשר ציווי הקב"ה לאאע"ה לשחוט את יצחק, אמר לו הקב"ה לבדו 'קח נא את בנך' וגו', ואילו אחר כך כאשר רצה הקב"ה למנעו מלשחוט את יצחק, שלח אליו מלאך כמו שנאמר 'ויקרא אליו מלאך ה' וגו' אל תשלח ידך אל הנער' וגו'. ולכאורה למה בתחלה דיבר אליו הקב"ה לבדו, ואחר כך היה די בשליחת מלאך. אלא ענה הבני יששכר: 'זויל צו שחט'ן א איד פֿאַר מען נישט פאלגן אפילו קיין מלאך, מען מוז עס הערן פון אייבערשט'ן אליין' (כי כדי לשחוט יהודי אסור לצייט אפילו מלאך, וצריכים לשמוע זאת מפי הקב"ה בעצמו), ובזה הסביר למה לא קיבל את שיתת הרה"ק מראפשיץ לחלוק על הרה"ק מלענטשנא, עם היותו מכבד את הרה"ק מראפשיץ עד מאד.

• בעיר לאנצהוט לא הרחק ממקום מנוחתו של הרה"ק מראפשיץ, יש אוהל על קברו של הרה"ק רבי אלעזר מלאנצהוט ז"ע. פעם אחת הגיע הרה"ק מראזווארוב ז"ע להשתטח על קברו של זקינו הרה"ק מראפשיץ, ולא הכיר את הדרך לשם, והולוכוהו בטעות אל אוהל של רבי אלעזר. מיד התבטא הרה"ק מראזווארוב: 'דא ליגט מיין זיידע? עס קען נישט זיין! (כאן מונח זקני? אין זה יכול להיות!)', ואכן מיד עמדו על הטעות והלכו אל הציון של הרה"ק מראפשיץ, ומיד אמר: 'דא, יא! (כאן, כן)'. אחר כך אמר הרה"ק מראזווארוב: 'איך האב מרגיש געוועהן אז עס איז א משכן צדיק, אבער נישט דער זיידע' (הרגשתי כי זה הוא משכן צדיק, אבל לא זקני הרה"ק מראפשיץ).